

GENTRIFICAREA ÎN LONDRA: SCHIMBĂRI ȘI EFECTE ÎN RÂNDUL OAMENILOR

Cătălin Papa

Master Mobilitate Urbană An II

Universitatea Ion Mincu: Facultatea de Urbanism.

1. Introducere.

Dezvoltarea tehnologică din ultimul deceniu a condus la schimbarea modului prin care populația interacționează și se afișează în spațiul public. Gentrificarea este o situație care a fost succesiv influențată de această dezvoltare și care la rândul său a influențat modul prin care interacțiunile dintre diverse categorii sociale se întâmplă și se influențează reciproc în cadrul urban.

În studiul de caz se vor evidenția aspectele interacțiunilor dintre oameni ca urmare a gentrificării în Londra și zonele sale periferice, prezentarea efectelor și modificărilor de comportament în rândul populației și concluziile care să ajute la înțelegerea acestor aspecte în context antropologic.

2. Evoluția gentrificării în Londra.

Istoria perioadei de gentrificare începută în anii 1960 la scară largă (Atkinson, 2002), descrie Londra în a 2-a jumătate a secolului drept o zonă urbană mono-etnică în care predomina clasa muncitoare compusă din navetiști care se deplasau pe o distanță de 40 km și care proveneau dintr-o rețea de așezări care s-a transformat în timp în suburbii sau orașe cu o populație de peste 10 mii de locuitori.

Suburbanizarea și gentrificarea sunt 2 dintre cele mai pronunțate aspecte de urbanizare petrecute în Londra secolului 20. Ambele concepte au o pondere mare asupra semnificațiilor și valorilor care definesc clasele sociale, sexul și trăsăturile locului de proveniență. În ultimele decenii, termenii „creștere inteligentă” și „orașe compacte” au fost detaliate și dezbătute larg în documentații (Davidson, 2010) și relatează dezvoltarea în Londra și periferie a unei mișcări cunoscută drept „noul urbanism” ca o soluție la combaterea acestei polarizări de gentrificare către zona centrală a orașului.

Ambele abordări implică o dependență de oraș - clasele mijlocii care sunt cuprinse de procesul de suburbanizare rămân atașate de oraș cum au fost obișnuite și generațiile lor trecute. O dorință de a nu locui într-un oraș care prezintă un mediu nefavorabil și condiții proaste pentru locuit și spațiu public de afișare.

Ca urmare Londra a devenit un spațiu asemănător suburbiilor americane din anii '60 în care oamenii au început să facă naveta între locul de muncă și locuință (Atkinson, 2002). În urma acestui fenomen, suburbia a căpătat imaginea unui spațiu

feminin asociat cu socializarea și interacțiunile sociale de care clasa muncitoare era dependentă în timpul liber.

Suburbia a fost cunoscută și văzută drept un teritoriu vast în care locuiește populația albă în contrast cu „Inner London” care s-a transformat într-o zonă etnică compusă dintr-un număr mare de indivizi.

Zona centrală a Londrei s-a transformat astfel într-un spațiu sărac în care depravarea și lipsa interacțiunilor umane erau limitate iar așezările care sunt în jurul orașului au devenit un spațiu al aspirației cu o vocație puternică.

Gentrificarea a contestat și destabilizat o parte din aspectele care țineau de clasa mijlocie și traiul unei bune părți a populației care se afla în clasa muncitoare (Davidson, 2010). Conceptul a fost presupus a fi o acțiune a aspirațiilor populației feminine de a atinge un anumit grad de profesionalism pe piața forței de muncă. Cu toate acestea, gentrificarea a rămas asociată cu specificul populației albe cu venituri înstărite care locuiește în suburbie.

În raportul dintre suburbanizare și gentrificare (Butler și Lees, 2006), distincțiile apărute, detaliază evenimentele care au condus la separarea socială din oraș și în care sunt incluse aspecte și modificări majore în plan socio-economic. Evenimente precum industrializarea, urbanizarea, conflictele internaționale și anii în care la scară largă existau tensiuni politice mari au fost o sursă pentru modul în care cele 2 procese au avut loc în Londra și așezările învecinate.

Gentrificarea și suburbanizarea nu oferă populației care se stabilește în zonă un avantaj în momentul în care există o alegere bazată pe investiție sau specific rezidențial. Dacă oamenii aleg gentrificarea, creșterea suburbiei este încetinită. Acest proces nu este simplu și în contextul fizic situația era diferită.

Populația cu venituri medii a crescut mult cât să susțină ambele concepte, numărul de navetiști care lucrau în suburbie și veneau din oraș s-a transformat în cadrul procesului din clasă muncitoare în clasă de mijloc cu anumite privilegii (Davidson, 2010), migrația națională și internațională petrecută în Anglia în perioada 1970-1990 a adus un influx și a condus la creșterea numărului de persoane din centrul Londrei și așezările din aglomerația urbană.

Procesul de dezindustrializare a condus la creșterea nucleului financiar central din Londra și la dezvoltarea districtelor periferice care conțin ample parcuri științifice și logistice cât și campusuri universitare. În toate cazurile, dezindustrializarea a fost asociată cu creșterea urbanului atât central cât și periferic.

Pentru Londra, ultimii 50 de ani în care gentrificarea și procesul de suburbanizare au fost active, au modificat complet aspectele ce țin de dezvoltarea socio-economică a populației și modul în care se petrec interacțiunile între indivizi în spațiul public. În prezent cele 2 procese activează diferit față de situația generațiilor trecute datorită stabilității relațiilor internaționale și axarea pe dominanță economică

globală prin tranzacții și resurse umane în contrast cu puterea militară care era cerută între anii 1930-1990.

Londra și cele 33 de așezări satelit domină în prezent economic regiunea de sud-est a Angliei și internațional este parte a unui amplu sistem teritorial de dezvoltare tehnologică și economică alături de țări ca Franța, Germania, Italia, Elveția, Belgia datorită populației din urban care a devenit majoritară.

Modificările sociale din suburbiile Londrei sunt procese de schimbare a statutului social și adaptarea populației existente la noi condiții de trai cât și înlocuirea ei în unele zone, aspecte care nu erau definitorii în procesul de gentrificare și suburbanizare din anii trecuți.

3. Situația existentă.

Situația actuală a Londrei, definește orașul ca o zonă metropolitană de tranzit în regiunea de sud-est a Angliei. Orașul este văzut ca un loc al navetismului, în timpul zilei, peste 1 milion de oameni fac naveta către zona centrală a orașului. Suburbiile secolului 20 sunt acum repopulate cu diferite grupuri de persoane și o elită a claselor sociale care dezechilibrează populația vârstnică stabilită în aceste zone după al II-lea Război Mondial.

Acest proces de mobilitate a claselor sociale petrecut pe termen lung a început să fie accelerat începând cu anii '90. O bună parte din cei care sunt cuprinși în această mobilitate socială sunt parte a grupurilor de minorități etnice care părăsesc zona centrală a Londrei fiindcă își permit relocalizarea într-o zonă mai avantajoasă în care își pot dezvolta afaceri proprii. Se întâmplă astfel un proces de sortare a claselor etnice în Inner și Outer London care poate fi văzut ca o mișcare rezidențială și segmentare socială.

Noțiunea de super-gentrificare descrisă în studii de caz (Butler și Lees, 2006) identifică în zona de nord a Londrei o nouă abordare. Prima și a 2-a generație de persoane care influențează procesul de gentrificare sunt forțate să se mute de către o clasă socială înstărită și care activează în domeniul financiar de importanță internațională. Acest proces de reorganizare a dinamicii gentrificării se întâmplă în plan social și spațial în Londra și produce rezerve de spațiu în zonele periferice.

Unele procese de regenerare în zona centrală afișează o parte bună a trăsăturilor specifice gentrificării precum îmbunătățirea claselor sociale sau deplasarea populației existente într-o altă zonă a orașului posibil zona pericentrală asemănător unui efect de propagare. Situația este amplu dezbătută în cazul comunităților care se fortifică, noțiunea de „gated communities” (Davidson și Lees, 2005).

În Londra, astfel de comunități nu există fizic în număr mare dar dorința clasei sociale înalte de a trăi în astfel de condiții cu „oameni de același statut” dar fără să se buriadeze de mixitatea socială crește anual.

În domeniul financiar de elită a fost lansată și noțiunea de izolare nu numai de

clase sociale dar și de anumite generații de persoane (Lees, 2002).

Aspectele enunțate au condus la o gentrificare particulară axată pe o mișcare de emancipare a profesionalismului feminin în clasa mijlocie, integrarea lor într-o clasă profesionalistă a forței de muncă și care nu este legată de incubatoarele suburbane, definirea gentrificării ca un proces aplicat asupra sexului și nu a clasei.

În căutarea unui trai mai bun, primele generații care se stabilesc într-o zonă ca urmare a procesului de gentrificare au exprimat o nemulțumire cu locul în care se amplasează. În urma experienței inițiale de a locui departe de casă pentru studiile universitare, entuziasmul de a locui în oraș, de a experimenta „viața la oraș” este copleșitoare pentru populația care migrează ca urmare a creșterii bruște a principiilor și aspirațiilor, procesul de gentrificare este susținut de aceste aspecte.

Într-o anumită circumstanță în zona de sud-est a Londrei, procesul de suburbanizare a clasei muncitoare și gentrificare a clasei de mijloc coincid și crează un contraflux în mișcarea spațială internă și externă, este un demers definit ca mobilitate socială.

Există așadar 2 procese opuse dar care sunt inter-relaționate și care simultan se petrec în Londra și regiunea acesteia. Centralizarea ca parte a gentrificării și descentralizarea ca parte a suburbanizării, conduc la consecințe de dezindustrializare, globalizare și restructurare a industriilor în zone cu specific. Rezultatul este un număr crescut de profesioniști în domeniu care aduc o nouă cultură și o ideologie în centrul Londrei care este greu de atins de o bună parte a locuitorilor din oraș.

4. Schimbări în interacțiunile sociale.

Noțiunea de „deplasare” sau „dislocare” a unei comunități în cadrul procesului este unul dintre cele mai nocive aspecte ale gentrificării populației în Londra. Dezavantajele aduse de acesta influențează în mod direct numărul de oameni ai străzii, conflictele inter-comunitare, rata criminalității, posibilitatea de a întreține o familie și o locuință (Lees, 2002).

Strategia orașului arată în intervalul 2007-2013 o scădere și schimbare majoră în rândul populației din oraș și așezările aflate la scurtă distanță de inelul median al Londrei.

Gentrificarea în Londra este definită concret printr-o serie de schimbări morfologice în țesutul rezidențial. Zonele vechi ale orașului sunt cele mai vulnerabile la aceste schimbări iar gradul de diversitate socială crescut în cartiere produce probleme auxiliare.

Schimbările din zona peri-urbană și regiune sunt catalogate în impacturi pozitive și negative (Atkinson, 2002). Efectele în interacțiunile umane persistă pentru o perioadă îndelungată sau devin permanente, comportamentul în spațiul public, comunicarea dintre categoriile etnice sau statutul sunt și ele afectate.

Impacturile pozitive ale gentrificării se manifestă prin stabilitatea zonelor rezidențiale, creșterea mixității sociale, reducerea criminalității și încurajarea

populației să fie activă social prin densitatea crescută a locului. Populația nouă care se stabilește aduce un stil de viață care poate fi asigurat într-o anumită măsură de spațiul public calitativ.

Populația care locuia în zonă până în momentul gentrificării a primit un mic impuls asupra calității locuirii prin intermediul acestui fenomen, ei își schimbă aspirațiile și tind către o stare favorabilă conform piramidei nevoilor.

Situația fiecărei clase sociale este sursă de motivație pentru evoluție către bine (Atkinson, 2002), aspectele negative ale gentrificării se relevă prin costuri directe și indirecte în anumite domenii de activitate:

- Starea psihologică a persoanelor care sunt treptat forțate prin apartenența locului să își schimbe locația.
- Conflictul comunitare care apar ca urmare a situațiilor de tensiune.
- Riscul pierderii locuințelor sau a sursei de venit fiindcă crește calitatea zonei inclusiv cerințele pentru un loc de muncă cât și disponibilitatea și diversitatea acestora.
- Presiuni de taxe și impozite asupra zonelor sărace ale orașului.
- Segregarea social-spațială, pierderea diversității, disparități sociale în zonele clasei de mijloc și separarea zonelor cu venit ridicat prin transformarea lor în „ghetouri” cu populație bogată.

Pe plan regional, gentrificarea în Londra a dus la creșterea criminalității în periferie unde mixitatea socială și numărul persoanelor care migrează a crescut. Aceste persoane nu au impulsul administrației locale de a comunica cu populația stabilă, în majoritatea cazurilor aceste mici comunități se izolează de restul orașului și funcționează într-un regim de autonomie determinat de rasă, culoare, etnie, minoritate, statut social și religie.

În context, procesul de gentrificare este unul distructiv, de divizare a populației londoneze și favorizare a aspectelor pozitive economice aduse de gentrificare în detrimentul complexității sociale care se extinde în cauze directe, indirecte și care va da rezultate nefavorabile în următoarele generații dacă situația se agravează.

5. Concluzii.

Gentrificarea în Londra și procesele generate pe termen lung de aceasta intră în sfera antropologiei socio-culturale. Cuprinde aspecte ce țin de media, epoca digitală a secolului 21 și schimbări și apartenențe geo-politice. Posibilitățile și comunicarea la mare distanță din ultimii 10 ani a schimbat procesul de gentrificare, zone precum Londra sunt plasate global într-o suită de orașe internaționale în care populația muncitoare este definită de țări nu de local.

Un proces amplu prin care oamenii care migrează aduc un specific de diversitate, obiceiuri și mod de trai care trebuie să se adapteze la noul loc sau în cazuri izolate încearcă să adapteze locul la obiceiurile lor, acțiune care generează

controverse și nemulțumiri din partea populației majoritare, conduce la segregarea socială a generațiilor viitoare.

Gentrificarea care se petrece în oraș și regiune sunt un exemplu de mecanism forțat să funcționeze. Asemenea civilizațiilor vechi care aveau parte de o diversitate mare și erau rute ale migrației, scopul și puterea regională este dată de resursele disponibile, puterea economică și relațiile cu alte state precede modul în care legăturile interne se întâmplă.

Polarizarea socială a populației europene către Anglia este un semn că gentrificarea într-o capitală internațională începe să remedieze aspectele negative ale societății actuale și oferă treptat o comunicare adecvată între majoritate și minoritate. Prin intermediul unui organism super-statal (UE), barierele culturale, religioase și etnice sunt înlăturate și nevoite să coopereze în spațiul urban.

BIBLIOGRAFIE:

Rowland Atkinson (2002), *Does Gentrification Help or Harm Urban Neighbourhoods? An Assesment of the Evidence-Base in the Context of the New Urban Agenda*, ESCR Centre for Neighbourhood Research, London.

Mark Davidson (2010), *Love thy neighbour? Social mixing in London's gentrification frontiers*, Environment and Planning A **42**:524-544.

Tim Butler, Loretta Lees (2006), *Super-gentrification in Barnsbury, London: globalization and gentrifying global elites at the neighbourhood level*, Royal Geographical Society, **31**:467-487.

Mark Davidson, Loretta Lees (2005), *New-build „gentrification” and London's riverside renaissance*, Environment and Planning A, **37**:1165-1190.

Loretta Lees (2000), *A reappraisal of gentrification: towards a „geography of gentrification”*, Progress in Human Geography, **24**(3):389-408.

Greater London Authority (2011), *The Mayor's London Plan*, Londra.

Wikipedia (2014), *The Blue Banana*, http://en.wikipedia.org/wiki/Blue_Banana.

Wikipedia (2014), *Maslow's Hierachy of Needs*, http://en.wikipedia.org/wiki/Maslow%27s_hierarchy_of_needs.

Wikipedia (2014), *Social anthropology*, http://en.wikipedia.org/wiki/Social_anthropology.

Keywords: gentrification, population dynamics, suburbanisation, socio-cultural anthropology, adaptability

SUMMARY

Similar to the old settlements that were famous, present day international cities are known for being important socio-economic activities poles. They became complex structures in which the speed of things is growing constantly and the way

human interactions and connections are happening lead to a shortage of time in the working and stability process.

London's gentrification and its historical evolution among the population led to significant changes in the present time. UK's Capital is a special case to highlight because it's one of the cities in EU that has a high value in cultural diversity, dual citizenship and a rising gap in income between settled population and newcomers, all of whom influence the gentrification process.

In this paper, positive and negative aspects that come with the urban and social gentrification will be highlighted. Through the relationship between population dynamics and gentrification process, the qualities that are gained by the physical urban space in the aftermath produce adverse effects in London's residential areas and their social components.